

Fullsatt vid PAF-premiären i Vita bergen

Det var fullsatt i kyrkstugornas idylliska trädgård på Mäster Pers gränd 4 i Vitabergsparken på söndagseftermiddagen, när Sofia församling bjöd på kaffe och mackor och Per Anders Fogelström-sällskapetets ordförande Ullacarin Öhrn berättade om författaren Per Anders Fogelströms gärning som passionerad ungdomsledare på östra Söder, då en fattig stadsdel.

Per Anders Fogelström (1917-1998), som ju är mest känd för sin historiska romanserie om Hennings och Lottens och deras avkomlingars öden under perioden 1860-1968, skrev också många andra romaner, men var alltså även högst aktiv som ungdomsledare först i Sofia småklubbar (SSK) i församlingens regi och därefter från 1945 i Vitabergsklubben (VBK) som höll till i det sedan länge nedlagda Ceders café i Vitabergsparken som ungdomarna själva rustat upp och drev.

Där spelade de pingis, målade, skrev poesi, dansade, hade diskussioner, inbjöd representanter från olika positioner i samhället och diskuterade konst och politik och moral. De ordnade utflykter, resor, teaterbesök och mycket annat. Vitabergsklubben upplöstes 1955. Vid den tiden var Per Anders Fogelström både anställd som journalist på Folket i Bild och romanförfattare.

Veteranen Olle Evesjö (se bild), som fanns i publiken på söndagen, var själv med i SSK och i VBK. Han fyllde i och berättade lite om den gamla tiden.

I dag finns ingenting, utom minnena och några stenrester i marken, kvar av Ceders café, som brann ned i två omgångar 1969 och 1970.

Lars Epstein

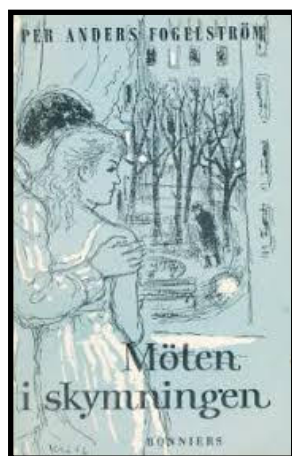
Höstens filmkväll på Nostalgia

Välkommen till Nostalgia den 1 oktober. Då visar vi "Möten i skymningen", som bygger på PAF:s roman med samma namn (1952).

Ungdomsgänget i vårens film "Medan staden sover" - filmatiseringen av PAF:s roman "Ligister" (1949) - har i höstfilmen gett plats åt "vuxna människor, redan märkta av livet, stelnade i former utan levande innehåll, tyngda av en verklighet som de inte kunnat bemästra" (Bonniers förlag).

Som vid tidigare filmkvällar på Nostalgia kan du köpa vin/öl/fika till självkostnadspris och ta med dig en vän som ännu inte är medlem i Per Anders Fogelström-sällskapet.

Håll utkik efter inbjudan! Den kommer till dig i mail i god tid före evenemanget.

Hans nya roman, "Möten i skymningen", handlar däremot om vuxna människor, redan märkta av livet, stelnade i former utan levande innehåll, tyngda av en verklighet som de inte kunnat bemästra. Författaren låter oss följa några äktenskap, där parterna kommit fram till en kritisk punkt i sitt inbördes förhållande. Under en oavbruten stegrad spänning får man följa deras kamp för att rädda något av sin ungdoms drömmar ur den kollaps som hotar, och uppleva hur de, var och en på sitt sätt, löser sina problem — i uppgivelsens, pånyttfödelsens eller kompromissens tecken. Fogelström nalkas sina människor med värme och ömhet och även hos de svagaste och hårdast hanterade letar han sig ner till det mänskliga som lever kvar på botten av deras själar. Det är denna positiva inställning som ger hans roman dess charm och värmer läsarens hjärta.

Bonniers förlag, 1952
Alf Kjellins filmatisering, 1957

PAF på den internationella scenen

PAF är förstås Stockholms berättare av rang men han gjorde även stora internationella avtryck med sitt engagemang för fred och flyktingar och bevarandet av historiska miljöer. Och han gjorde många utlandsresor till seminarier, debattforum och kongresser för att skaffa sig erfarenheter och för att driva sin sak.

PAF reste till Kina, Mexiko, Italien, Frankrike, Island, Danmark, Österrike med flera länder och kombinerade nytta med nöje.

Idag har Per Anders Fogelström-sällskapet utlandskontakter och PAF-vänner i bland annat USA, där Robert L. Johnson försöker öka intresset för PAF och inte minst i Frankrike. Det visar på ett genuint intresse utomlands för författaren.

Ingela Thurén-Guerrien i Paris har doktorerat på PAF. Här ger hon i ett brev till sällskapet sin syn på vad vi idag kan lära av Fogelström och hur han skulle ha tolkat den utveckling som sker:

Hans författarskap speglar en solid stigande utvecklingstro men han har själv påpekat att tiden aldrig står stilla eller är stelnad. Det finns plats för både kronologisk och cirkulär rörelse.

*Per Anders Fogelström guidar på Söder i Stockholm.
Foto: Ingela Thurén-Guerrien, 1994.*

Även om man idag kan observera en regression socialt och ekonomiskt för den mera utsatta delen av befolkningen i Sverige (cf. 1800-talets ekonomiska liberalism), lär vi av PAF en framtidstro som är baserad på den goda viljan, om tanken om nästan, hoppet att de mänskliga värdena ska segra över destruktiva krafter, krig och fattigdom.

Detta är vad människan Per Anders Fogelström har lärt oss, en personlighet som utstrålade välvilja och kunskap, alltid med glimten i ögat, och som jag haft privilegiet att möta personligen ett flertal gånger under arbetet med min doktorsavhandling. En sådan gång som jag särskilt minns (1996) tillsammans med min då 20-årige son förevisade PAF sitt imponerande, minutiöst klassificerade Stockholmsarkiv på Fjällgatan och min sons spontana kommentar:

"Här är Stockholms hjärta" - och kanske till och med världens. Cirkeln sluts. Ty PAF såg i Stockholm en språngbräda till världen. Hans genomgripande fredsarbete, den lyckosamma kampen mot en svensk atombomb och den uttalade ambitionen att förvandla den svenska armén till en fredskår som en goodwill för Sverige interPELLerar oss idag!

Hela Ingela Thurén-Guerriens text "Fogelström - Stockholms hjärta" finns att läsa på hemsidan, www.fogelstromsallskapet.com.

Vincent Dulac är en fransk bokutgivare och översättare som har översatt "Sommaren med Monika" till franska. Han berättar i mail att boken inte har sålt nåt vidare och att han nu arbetar med översättning av Per Anders Fogelströms "Ligister":

Jag har Lars-Erik Kjellgrens film i min samling och jag tänkte att det skulle vara en bra idé att erbjuda den till franska läsare. Det finns mycket slang, det är inte alltid lätt, men jag har väldigt roligt. Det är roligt att se en bok flytta från ett språk till ett annat. Det var filmerna

som fick mig att intressera mig för Per Anders Fogelström. Ingmar Bergmans "Sommaren med Monika" förstås.

Jag har faktiskt många fler filmer, 298 svenska filmer. Och jag har ju "Medan staden sover", "Möten i skymningen" och "Mina drömmars stad".

Georg Hahne

Per Anders Fogelström-sällskapet
Styrelsen